

Kunnskapsdepartementet, KD
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 11/01150-16
Arkivkode: A00
Saksbehandler: Jorun Sandsmark
Deres referanse:
Dato: 29.10.2014

Høring - Rapport fra Ekspertgruppen i spesialpedagogikk

Det vises til brev av 08.07.2014

KS vil først påpeke at det i praksis kan være vanskelig å skille mellom hva som er pedagogikk og hva som er spesialpedagogikk. Arbeidsgruppen gir i utgangspunktet en bruksmåtedefinisjon på spesialpedagogikk. Dette er nødvendig for å avgrense hva rapporten skal omhandle. Imidlertid er det vanskelig å følge definisjonen utover i rapporten. Mange fagområder som i rapporten omtales som spesialpedagogikk («grunnleggende spesialpedagogiske ferdigheter», »spesialpedagogikkens forebyggende aspekter»), er grunnleggende prinsipper i norsk opplæringspolitikk. Dette gjelder for eksempel forebygging, inkludering, tilpasset opplæring og tidlig innsats. Dette er generelle pedagogiske og opplæringspolitiske prinsipper som all lærerutdanning må forholde seg til, og som derfor prinsipielt sier lite om behov for særlige spesialpedagogiske utdanninger. KS mener at man i denne rapporten hadde tjent på å konsentrere seg om de særlig spesialpedagogiske kompetansene.

1. Samfunnets behov

KS savner innledningsvis er mer prinsipiell inngang til problemstillingen «samfunnets behov for spesialpedagogisk kompetanse». Det er legitimt slik utvalget gjør, å spørre ulike instanser om synspunkter på dette. Imidlertid ivaretar ikke dette nødvendigvis synspunktene til dem som er ansvarlige for tjenester der spesialpedagogisk kompetanse er nødvendig eller ønskelig, hvilket i hovedsak vil si kommunesektoren.

For KS ville en mer hensiktsmessig tilnærming være spørsmålet om hvem som trenger spesialpedagogisk kompetanse, brukerperspektivet, og hvor, det vil si i hvilke tjenester og institusjoner, spesialpedagogisk kompetanse er ønskelig og/eller nødvendig.

Når det gjelder det første spørsmålet, vil svaret henge sammen med den definisjonen som er gitt av «spesialpedagogikk». KS etter lyser en mer tilgjengelig drøfting av det andre spørsmålet. En drøfting av hvilke tjenester som har behov for spesialpedagogisk kompetanse, vil kunne gi grunnlag for å drøfte hvilke utdanninger som trengs for å gi denne kompetansen. Det vil kunne gi grunnlag for å drøfte spesialpedagogikkens plass i de ulike lærerutdanningene, f. eks barnehagelærerutdanning, grunnskolelærerutdanning, lektorutdanning, yrkesfaglærerutdanning. Videre vil det kunne gi grunnlag for å drøfte kompetansen i kommunale og statlige spesialpedagogiske tjenester. Eksempel

på en aktuell problemstilling er om ansatte i PPT rent faglig sett bør ha lærerutdanning og dermed ha undervisningskompetanse eller ikke. Svarene man gir på spørsmålet vil få konsekvenser for hvordan man organiserer lærerutdanningene, for eksempel en ny femårig grunnskolelærerutdanning og for om man skal ha rene spesialpedagogiske bachelor og eventuelt masterutdanning. Kompetansekrav til undervisning får videre konsekvenser for dagens bachelorutdanning i spesialpedagogikk.

2. Anbefalinger i kapittel 6 – Lærerutdanningene

Det vises til det som er sagt ovenfor. Mange av forslagene er generelle henstillinger til innholdet i ulike lærerutdanninger. For KS er det en selvfølge at lærerutdanningene tar ansvar for at grunnleggende prinsipper som for eksempel tilpasset opplæring og tidlig innsats, er gjennomgående temaer i utdanningene. Det er en sentral del av å være en profesjonsutdanning at man bygger på og formidler de samme verdiene som yrkene man utdanner seg til, bygger på. På den ene siden bærer anbefalingene preg av selvfølgeligheter og på den andre siden av alle gode ting som man mener alle bør kunne noe om. KS vil imidlertid påpeke viktigheten av at lærere generelt har kompetanse knyttet til grunnleggende ferdigheter og elevers vansker i forhold til disse.

KS vil påpeke at videregående opplæring er lite omtalt i forhold til omtale av BLU og GLU. Gjeldende lærerutdanninger for videregående opplæring byr på andre utfordringer enn BLU og særlig GLU. Dette blir enda tydeligere dersom GLU blir femårig. Utfordringene må ses i sammenheng med kompetansekrav for undervisning. KS vil spesielt trekke fram utfordringer knyttet til yrkesfaglige studieprogrammets behov for spesialpedagogisk kompetanse og hvordan man kan bygge opp en lærerutdanning for å imøtekomme dette.

3. Anbefalinger i kapittel 7 – Spesialpedagogiske utdanninger

KS mener det vil være nyttig med spesialpedagogiske utdanninger på bachelor- og masternivå under forutsetning av at dette blir fleksible ordninger med overgangsordninger til og fra lærerutdanninger. Innenfor dagens GLU er det mulig å erstatte undervisningsfag i det fjerde året med et skolerelevant fag. Det bør tilsvarende være mulig å legge inn undervisningsfag (30/60 stp) i en bachelor – og masterutdanning i spesialpedagogikk, slik at disse får undervisningskompetanse i fag.

Både når det gjelder lærerutdanninger og spesialpedagogiske utdanninger, vil KS understreke viktigheten av at man tenker fleksible løsninger generelt og når grunnskolelærerutdanningen skal endres til en utdanning på masternivå. Det må legges til rette for utdanninger med god sammenheng mellom teori og praksis og utdanninger som er tilgjengelige for skoler og skoleeiere slik at skolene og kommuner/fylkeskommuner får tilgang til nødvendig kompetanse.

KS uttaler seg ikke om hvor ulike utdanninger i spesialpedagogikk bør lokaliseres.

4. Anbefalinger i kapitlene 8 og 9

Når det gjelder forskning vil KS understreke utvalgets påpekning av at denne må skje i samarbeid med internasjonale fagmiljøer. KS vil videre understreke viktigheten av å forske sammen med kommunesektoren som er ansvarlig for de fleste tjenestene der spesialpedagogisk kompetanse er ønskelig. Helhet og sammenheng er ikke mulig dersom ikke den som har ansvar for tjenestene rettet mot barn, unge og voksne, er involvert.

Helge Eide

Erling Lien Barlindhaug